

Markku Eestilä kok ym.

Lakialoite laiksi Suomen perustuslain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa esitetään perustuslain muuttamista siten, että kansanedustajat eivät voisi toimia samanaikaisesti Suomen eduskunnassa ja kunnanvaltuustossa tai hyvinvointialueen valtuustossa.

PERUSTELUT

Työhön sitoutuminen ja keskittyminen oleelliseen on joka ammatissa ehdoton edellytys ammatilliselle kehittämiselle ja työn tuottavuuden kasvulle. Jos työntekijän työ keskeytyy toistuvasti tai työpanos suuntautuu työnantajan keskeisimpien tavoitteiden kannalta toisarvoisiin asioihin, on työnantajan velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin, jotka muuttavat työkuultuurin vinoutunutta luonnetta.

Perustuslain mukaan valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta. Kansanedustajien ydintehtävä on käyttää lainsäädäntövaltaa sekä päättää valtiontaloudesta. Mikäli lainsäädäntötyössä on laadullisia ongelmia, kuten oikeuskansleri on todennut, tai terveen talouden tunnusluvut eivät toteudu, on eduskunnan ryhdyttävä toimiin tilanteen korjaamiseksi.

Talouden vakava tilannekuva lienee riidaton. Se ei välttämättä parane niillä toimenpiteillä ja toimintakulttuurilla, joilla vaihtotaseen pitkäaikainen alijäämä ja siihen liittyvä velkaantuminen on syntynyt. Koska maailma on erityisesti nuorille osaajille avoin ja houkutteleva, on kansanedustajien tehtävä entistä enemmän ja sitoutuneemmin töitä nimenomaan Suomen eduskunnassa sen eteen, että Suomi säilyy maana, jossa kannattaa ahkeroida ja johon kannattaa investoida.

On kansanedustajien taloudellisella vastuulla, että Suomessa valtion hallinnon työtehtävät palvelevat kansalaisia, ovat laajuudeltaan perusteltuja ja keskittyvät oleelliseen. Se tarkoittaa valtion kulurakenteen sopeuttamista tuloja vastaavaksi.

Kroonisesti velkaantuvan maan johtajien on ennemmin tai myöhemmin pakko tehdä rakenteellisia muutoksia sekä julkisiin palveluihin, erilaisiin etuuksiin että työmarkkinoihin. Se ei kuitenkaan riitä.

Lakialoite LA 16/2025 vp

Kansanedustajien on uskallettava tehdä rakenteellisia muutoksia myös itseensä, eli eduskuntalaitokseen. Joukkoja on johdettava edestä esimerkkiä näyttäen.

On kyseenalaista, että kansanedustajat, joiden vastuulla valtio toiminnallisesti ja taloudellisesti on, osallistuvat hyvinkin intensiivisesti kunta- ja/tai maakuntapolitiikkaan. Mitään vaativaa työtä ei voi täysipainoisesti tehdä, jos hajottaa jatkuvasti omat henkiset ja fyysiset voimavaransa liian moneen kohteeseen.

Kysymys ei ole siitä, kerkeävätkö kansanedustajat olemaan kaikissa kunnan/kaupungin tai maakunnan kokouksissa juoksemalla läsnä, vaan siitä, pystyvätkö he syvällisesti analysoimaan päätösten laaja-alaiset syy-seuraussuhteet ja päätösten kerrannaisvaikutukset mukaan lukien psykososiaaliset vaikutukset kansalaisiin.

Kun kokouskierteen päälle lisätään näkyvyyden ja kansanedustajan uudelleen valinnan kannalta tärkeä osallistuminen sosiaalisen median syövereihin, on seurauksena kansanedustajien tehollisen työpanoksen jääminen puutteelliseksi valtion asioiden hoitoon. Suomi on laaja maa eikä sen eri alueiden kulttuurin tuntemus onnistu, jos tutustumiseen ja ymmärtämiseen ei oikeasti kuluta aikaa ja vaivaa.

Lakialoitteen tarkoitus on muuttaa perustuslakia siten, että tullessaan valituksi kansanedustajaksi edustaja joutuu tekemään samankaltaisen valinnan kuin nyt joutuu tekemään eduskunnan ja Euroopan unionin parlamentin välillä. Lakialoitteen päämääränä on yksiselitteisesti lisätä kansanedustajien keskittymistä Suomen asioihin ja samalla suojella heitä liian kiireisen työn aiheuttamalta stressiltä.

Perustuslain muutos tältä osin ratkaisisi myös kansanedustajiin liittyviä käytännön ja moraalisen tason jääviyso ongelmia, joita väistämättä tulee eteen kansanedustajan toimiessa monella eri tasolla.

Vaaleihin voisi jokainen perustuslain mukaisesti edelleen osallistua, mutta kansanedustaja ei enää voisi toimia samanaikaisesti kunnallisessa tai maakunnallisessa päätöksenteossa niiden itsehallintoalueilla.

Kansanedustajien toimeentulo kertyy monien edustajien kohdalla myös kunnallisista ja maakunnallisista tehtävistä saaduista palkkioista. Jos tämä lakialoite johtaa tulokseen, on perusteltua tarkastella myös kansanedustajien palkkioita ylöspäin.

On Suomen etu, että kansakunnan parhaat voimat tavoittelevat jatkossakin kansanedustajan toimeja, jota tämän lakialoitteen myötä pyritään tekemään entistä ammattimaisemmaksi ja vaativammaksi. Mitä vähemmän kansanedustajat keskittyvät ydintehtäviinsä, sitä enemmän todellinen vallankäyttö siirtyy eduskunnan ulkopuolelle. Se ei ole kansanvaltaisen järjestelmän tarkoitus.

Suomen yksi suurimpia talouteen liittyviä ongelmia on työn tuottavuuden trendinomaisen lasku. Ilmiön juurisyitä on vaikea analysoida, mutta voi olla, että kansakunnan tasolla käytämme liian paljon aikaa epäoleellisiin tehtäviin. Toisin sanoen emme saa riittävästi tuloksia aikaan käytettyyn työaikaan ja taloudellisiin panoksiin nähden. Näennäisahkeruus ei kansantuotetta kasvata.

Lakialoite LA 16/2025 vp

Kansanedustajien parempi keskittyminen ydintehtäviinsä voisi toimia esimerkkinä siinä työssä, mikä on välttämätöntä tuottavuuden parantamiseksi sekä julkishallinnossa että työelämässä laajemminkin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

Suomen perustuslain 28 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 73 §:ssä säädetyllä tavalla, *muutetaan* Suomen perustuslain 28 §:n 1 momentti seuraavasti:

28 §

Edustajantoimen keskeytyminen sekä siitä vapauttaminen ja erottaminen

Edustajantoimen hoitaminen keskeytyy siksi ajaksi, jonka kansanedustaja toimii Euroopan parlamentin, aluevaltuuston tai kunnanvaltuuston jäsenenä. Edustajantointa hoitaa tänä aikana hänen varaedustajansa. Edustajantoimen hoitaminen keskeytyy myös asevelvollisuuden suorittamisen ajaksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Lakialoite LA 16/2025 vp

Helsingissä 3.6.2025

Markku Eestilä kok
Juha Hänninen kok
Antti Kangas ps
Anne Rintamäki ps
Juha Mäenpää ps
Pauli Aalto-Setälä kok
Jari Koskela ps
Pauli Kiuru kok
Ritva Elomaa ps
Jari Ronkainen ps
Martin Paasi kok
Petri Honkonen kesk
Anders Norrback r
Tere Sammallahhti kok
Janne Jukkola kok